

קראנו בשבילכם... Dairy Herd Management

עגלה לעגלה

D.H.M. I/2000

מי אומר שרק לילודי אישה מגיעה עגלת ילדים? הגה מצאו סיבה ופתרון לצורך דומה ובכל זאת שונה ברפת המשוכללת. מדובר בעגלה קטנה בנויה פלסטיק קשיח, אותה מוצאים (בארה"ב) במחסני ציוד חקלאי, במחיר סביב 35 דולר. מטרת השימוש בעגלה הן עזרה לעובדים ושמירה על בריאות הנולדים. זה פועל בערך כך:

◀ הרפתן מרפד את העגלה בקש נקי ומחזיק אותה בקרבת פרה ממליטה. במידה שיש צורך בעזרה בהמלטה קשה, הנולד מועבר ישירות לעגלה. בצורה זאת קל יותר לטפל בעגלה/ה וניתן להקטין את חשיפתו לגורמים פתוגניים העלולים להימצא באזור ההמלטות.

◀ אם פרה ממליטה בכוחות עצמה, עגלה כזאת עשויה לעזור לרפתן להעביר את הוולד החדש לאזור המלונות, או כל סידור אחר מיוחד ליונקים הרכים. ככל שאזור היונקים רחוק מרפת הממליטות, ויש סיבות טובות שאמנם כך ינהגו, הטיול בעגלה יקל על העובדים.

◀ במידה שיש צורך למנוע את התפשטותה של מחלת בת-שחפת, אפשר להכניס את הרך הנולד לתוך העגלה מיד עם היוולדו, להוביל אותו למול אבוס האם כך שזאת יכולה ללקק ולנקותו דרך הסוגר שבאבוס. סידור זה מונע מן הוולד הטרי מלינוק מן הפרה ומחשיפתו לגורמי בת-שחפת מן הסביבה (ראה תמונה).

ניכוי מס/הטל לטובת מחקר

H.D. 10/2000

הוועדה לתעשיית החלב במדינת מישיגן, ארה"ב אישרה ניכוי של 1.5 סנט/cwt (= 33 סנט ל-100 ק"ג) חלב מן התשלום ליצרנים וזאת לטובת המחקר בממשק הענף. פורסם, שאחרי הגשת עצומה הקדמית ושמיעה בעקבותיה, הניכוי האמור יהיה חייב לעבור משאל הניכוי (referendum) בין כל יצרני החלב במדינה. והיה והניכוי יזכה לתמיכת היצרנים, הוא אמור ליצור סכום של 750,000 דולר לטובת המחקר של בעיות הקשורות לממשק ובהן נתונים יצרני החלב של מישיגן. העלות השנתית הממוצעת ליצרן הממוצע עשויה להגיע לכדי 220 דולר. מעניין, אך בארץ דמוקרטית ממש נותנים להחליט למי שזה נוגע לכיסו.

לפי חשבון פשוט יוצא, שמדובר בהטל על ייצור של 2,272,500,000 ק"ג חלב (פי שניים ויותר מן הייצור בארץ) המוטל על כ-3400 יצרנים עם קרוב ל-670,000 ק"ג חלב כ"א, בממוצע. יש להניח שבעזרת 75 עד 80 פרות לעדר הממוצע יוכלו לעמוד במשימה.

רְעִיָה מְפַלְיָא AMAZING GRAZE

תחת הכותרת המוזרה הזאת מביא ירחון ARS (מינהל המחקר של משרד החקלאות של ארה"ב) מחודש אפריל זה מידע מעניין ועכשווי בהקשר ל-CLA, העשוי להשלים הבט מסויים במחקר של רן סולומון וחבריו. אך לפני שנתחם לנושא עצמו, אפשר להפנות מבט משועשע מעט לכותרת המזכירה שיר דת ידוע: Amazing Grace (חסד מופלא).

ולעצם הענין, ישנה סיבה חדשה למה יהיה כדאי לתת לפרות לרעות באחו. סיבה זאת קשורה לאותה תרכובת CLA (נסתפק בר"ת, כי כבר הפגמנו את השם המלא הארוך). CLA היא חומצת-שומן שנמצאה בשומן בשר בקר ובשומן החלב. ההתעניינות המדעית ב-CLA זכתה לזריקת עידוד לפני כ-12 שנה, כאשר חוקר מאוניברסיטת ויסקונסין גילה את תכונותיה ככלי פעיל נגד סרטן, תוך ניסוי עם חולדות שניזונו על המבורגרים מתוגנים. CLA לא יכולה להיווצר על ידי גוף האדם, אך יכולה להיקלט בו מתוך מזונות כגון חלב מלא, חמאה, בשר בקר וכבש.

"הדבר המעניין הוא, שפרות חלב הרועות באחו מייצרות חלב עם רמה יותר גבוהה של CLA. בהשוואה לפרות הניזונות על מזון משומר, כמו גרעינים, שחת, ותחמיץ", כך טוען חוקר ARS בשם לרי סטר. דבר זה נכון אפילו במקרה שפרות לא-רועות אוכלות עשב מן האחו משומר כשחת יבשה.

אותו חוקר, אשר בסיס פעילותו במרכז לחקר מספוא לבקר חלב במדיסון, ויסקונסין ערך מחקר לשם השוואת רמת ה-CLA בחלב פרות רועות באחו לרמת CLA בחלב פרות שהואבסו שחת או תחמיץ. הוא מצא שלפרות רועות באחו היתה פי חמשה

CLA בחלבון, לעומת אלה שאכלו תחמיץ. האם פרות חלב חייבות לרעות על מנת לייצר יותר CLA? לא בהכרח, לפי דברי החוקר. במקום זה הוא מצא דרך לדחוף את ייצורה של CLA על ידי פרות חלב הניזונות על מנות טיפוסיות להאבסה ברפת. הוא הוסיף שמנים ממוצים של פולי-סויה משוחלים ופשתן למנות של תירס+אספסת, המקובלות. השמנים המוספים העלו את תכולת ה-CLA בחלב הפרות עד כדי השוואתם לרמות שהושגו מרעה.

בהמשך, ARS ביחד עם קרן המחקר של תלמידי ויסקונסין (WARF) הוציא פטנט על השיטה להרבות CLA בחלב פרות. הפטנט, שאושר רשמית באביב 1999, התבסס על מחקר שנערך ביד סטר ועמיתיו מאוניברסיטת ויסקונסין.

בסיכום נאמר "שומני בע"ח הואשמו במשך שנים, אך כעת נחקרים באופן מעמיק היתרונות הפוטנציאליים של CLA בחלב ובבשר ממקור מעלי-גירה. שומן החלב הוא המקור הטבעי העשיר ביותר של CLA. והיה וניסויים באדם יראו אותם יתרונות כמו המחקר עם חיות מעבדה, היתרון של צריכת חלב (מוגברת) עשוי להטיב עם כלכלת הענף בכל מקום".

שאלתנו: האם הפטנט הנ"ל תקף לגבי השימוש בשיטה אצלנו תמורת תמלוגים, או בלעדיהם או שיש לנו פתרונות משלנו? (תרגום: מ.מ.)

